

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 526/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duřu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], advokáta, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Barbora Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, IČO 47 239 182, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Barbora Ficek Benková, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 2/2018 (sp. zn. 6 T 38/2017) týkajúcemu sa rozhodovania o návrhu ustanoveného obhajcu na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 2/2018, ktorému predchádzalo konanie vedené pod sp. zn. 3 Tp 34/2017 (v uznesení o priznaní odmeny advokátovi je toto konanie vedené pod sp. zn. 6 T 38/2017), týkajúcom sa rozhodovania o návrhu ustanoveného obhajcu na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu zaplatiť sťažovateľovi sumu uvedenú v uznesení z 12. októbra 2021 (871,63 eur), priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že opatrením okresného súdu č. k. 3 Tp 34/2017 z 12. júla 2017 bol sťažovateľ ustanovený za obhajcu obvineného na základe existencie dôvodov povinnej obhajoby

podľa § 37 ods. 1 písm. a) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). V uvedenej trestnej veci bola 11. januára 2018 podaná prokurátorkou Okresnej prokuratúry Bratislava I na okresnom súde obžaloba. Okresný súd následne opatrením č. k. 6 T 2/2018 z 23. januára 2018 zrušil ustanovenie sťažovateľa za obhajcu v uvedenej trestnej veci, a to pre pominutie existencie dôvodov povinnej obhajoby. Sťažovateľ podal 21. marca 2018 na okresnom súde návrh podľa § 553 Trestného poriadku na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov a ich vyčíslenie. Uznesením okresného súdu č. k. 6 T 38/2017 z 12. októbra 2021 bola sťažovateľovi priznaná odmena advokáta vo výške 871,63 eur. Napriek právoplatnému rozhodnutiu nebola táto suma ku dňu podania ústavnej sťažnosti sťažovateľovi vyplatená.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že okresnému súdu trvalo tri a pol roka, pokiaľ rozhodol o návrhu sťažovateľa na priznanie odmeny súdom ustanovenému advokátovi. Sťažovateľ dodal, že v tomto období sa snažil okresný súd pravidelne urgovať, aby o jeho návrhu rozhodol, aj napriek tomu, že Trestný poriadok stanovuje súdu lehotu 30 dní od podania návrhu. Sťažovateľ ale tvrdí, že napriek súdnemu rozhodnutiu nedošlo k náprave protiprávneho stavu, pretože táto suma mu do podania jeho ústavnej sťažnosti nebola stále vyplatená. Sťažovateľ tak v rámci napadnutého postupu okresného súdu identifikoval prieťahy trvajúce takmer štyri a pol roka.

4. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uznal, že z hľadiska posudzovania dĺžky súdneho konania vo vzťahu k súdnym prieťahom sa v zmysle ustálenej praxe ústavného súdu posudzuje súdne konanie iba do právoplatného skončenia veci. Aj napriek tomu, že v tomto prípade už bolo o jeho advokátskej odmene právoplatne okresným súdom rozhodnuté, domnieva sa, že reálny účinok predmetného rozhodnutia stále nenastal, keďže mu predmetná suma nebola vyplatená. To ho viedlo k záveru, že stav právnej neistoty v jeho prípade stále nebol odstránený.

5. Napokon sťažovateľ poukázal na nedávny nález ústavného súdu (I. ÚS 198/2022), ktorý konštatoval, že došlo k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak bolo uznesenie o trovách ustanoveného advokáta vydané až počas konania o ústavnej sťažnosti na ústavnom súde, hoci prieťahy v predmetnom prípade trvali iba rok, t. j. menej ako v tomto prípade.

6. Sťažovateľ si uplatnil aj finančné zadostučinenie v sume 2 000 eur, pričom pri jeho odôvodnení znovu poukázal na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 198/2022 z 30. júna 2022, v ktorom ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 1 000 eur. Keďže v jeho prípade ide štvornásobne dlhšie prieťahy, suma 2 000 eur sa mu zdá primeraná.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

11. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

12. Zo samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že o jeho nároku na odmenu ustanoveného advokáta bolo právoplatne rozhodnuté ešte pred tým, ako podal ústavnú sťažnosť. Samotná okolnosť, že právoplatne priznaná odmena nebola advokátovi vyplatená ani takmer po roku od rozhodnutia, je, samozrejme, alarmujúca vo vzťahu k zákonnej povinnosti podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku, ale vo vzťahu k označenému základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nemá žiadnu relevanciu. V prvom rade sťažovateľ po právoplatnom rozhodnutí o tejto odmene nemohol pociťovať žiadnu právnu neistotu týkajúcu sa nároku na túto odmenu a ani týkajúcu sa výšky tejto odmeny. V druhom rade po právoplatnosti samotného rozhodnutia ide už iba o výkon tohto rozhodnutia a v rámci toho platí, že procesná iniciatíva svedčí osobe, ktorej bol priznaný v príslušnom rozhodnutí konkrétny nárok, a nie súdu rozhodujúcemu o tomto nároku. Inými slovami, záleží iba na sťažovateľovi, či bude čakať na dobrovoľné splnenie uloženej povinnosti (a ako dlho) alebo pristúpi k nútenému výkonu rozhodnutia. Z tohto dôvodu pri posudzovaní základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je možné spájať

rozhodovanie orgánu verejnej moci o uplatnenom nároku v príslušnom konaní s následným výkonom tohto rozhodnutia do jedného časového úseku, ako to urobil sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti.

13. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že nález, na ktorý poukázal sťažovateľ (I. ÚS 198/2022), nepodporuje jeho argumentáciu uvedenú v jeho ústavnej sťažnosti, ale, naopak, ju efektívne popiera. Totiž v tamojšom konaní nebolo o nároku ustanoveného advokáta na odmenu rozhodnuté do podania ústavnej sťažnosti, a preto mohol ústavný súd s poukazom na svoju ustálenú judikatúru (zhrnutú v bodoch 10 a 11 odôvodnenia tohto uznesenia) posudzovať potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v napadnutom konaní (t. j. v konaní o nároku na odmenu ustanoveného advokáta). Sťažovateľova situácia, keď bolo o jeho nároku rozhodnuté už rok pred podaním jeho ústavnej sťažnosti, je preto s ohľadom na predmet konania o ústavnej sťažnosti diametrálne odlišná, aj keď samotné konanie okresného súdu trvalo dlhší čas.

14. Aj keď postup okresného súdu pri vyplácaní priznanej odmeny sťažovateľa je neprípustný a neospravedliteľný, vzhľadom na už uvedené závery tento sťažovateľom napadnutý postup nemohol predstavovať porušenie ním označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu